

LO's målprogram for 2008-2011

Vedttaget på LO's 36. ordinære kongres
28.-31. oktober 2007.

Målprogram for 2008-2011

Udfordringer og muligheder

Fagbevægelsen vil i den kommende kongresperiode blive udfordret fra flere sider. Det være sig i forhold til at varetage medlemmernes interesser i globaliseringen, at medvirke til at tilvejebringe den tilstrækkelige arbejdskraft med de nødvendige kvalifikationer, at udfylde rollen som samfunds bærende kraft i den danske model og herunder fastholde en høj organisationsgrad og endelig i forhold til at håndtere den resourcetilpasning, som den nuværende medlemstilbagegang fordrer.

Globalisering – virksomhedsnær og international interessevaretagelse

Det danske samfund er blevet udfordret af skiftende internationale konjunkturer, som en stadig mere synlig globaliseringsbølge har båret med sig. Det har især betydet en større udflytning af arbejdspladser inden for LO-området.

På trods af denne udflytning er det lykkedes i stort omfang at skabe nye arbejdspladser. De nye arbejdspladser, der skabes, kræver dog ofte, at medarbejderne uddanner sig til mere videnstunge opgaver. Dette kræver, at medarbejderne har mulighed for livslang kompetence- og jobudvikling.

Samtidig stilles der krav om fleksibilitet og mobilitet.

Den danske arbejdsmarkedsmodel – den såkaldte flexicurity-model – kendetegnet ved et godt sikkerhedsnet i forbindelse med ledighed, korte opsigelsesvarsler og et tæt og forpligtigende samarbejde om en aktiv beskæftigelsespolitik mellem en stærk enhedsfagbevægelse, velorganiserede arbejdsgivere og en omfattende velfærdsstat, fremhæves som værende særlig duelig til at tackle globaliseringens udfordringer.

Modellen har givet resultater, der har givet anledning til international anerkendelse.

Beskæftigelsen – arbejdskraften skal udvikles og mobiliteten øges

Fagbevægelsen mærker også globaliseringen i form af en øget indvandring af arbejdskraft især fra EU-området. Mangel på arbejdskraft tiltrækker flere udenlandske medarbejdere og forstærker behovet for en synlig fagbevægelse på arbejdspladserne for at sikre, at danske løn- og arbejdsforhold overholdes.

Store årgange er på vej på pension. Det vil sætte mulighederne for at udvikle velfærdssamfundet under pres, hvis der ikke kan skaffes uddannet arbejdskraft. Samtidigt er det et problem, at en for stor del af landets flygtninge, indvandrere og deres efterkommere er ufaglærte og ikke bliver sluset ind på arbejdsmarkedet.

Mangel på arbejdskraft, omstruktureringer og effektiviseringer på såvel private som offentlige arbejdspladser øger arbejdspresset, hvilket har resulteret i en stadig større fokusering på stress og udstødning af svage grupper fra arbejdsmarkedet.

Det er en vigtig udfordring for fagbevægelsen at styrke det forebyggende arbejde for at forhindre udstødning fra arbejdsmarkedet, gennem en praktisk og strategisk arbejdsmiljøindsats.

Fagbevægelsen i den danske model – politikudvikling, repræsentation, koordination og aktion

LO-fagbevægelsens fortsatte arbejde for et retfærdigt samfund, hvor alle har mulighed for at få adgang til arbejdslivet, og alle har deres del i velfærdssamfundet, kræver en stærk indflydelse på det politiske liv. Aftalemodellen og dets relation til det politiske system bliver afgørende vigtig i forhold til at løse de velfærdspolitiske udfordringer, som det danske samfund konfronteres med.

Udfordringen for fremtidens hovedorganisation ligger i at kunne forudse de samfundsmæssige og politiske udviklingstendenser, der kan sætte den danske model under pres.

Fagbevægelsen skal kunne sætte de relevante problemer på dagsordenen over for medlemmerne, befolkningen og det politiske system, og fagbevægelsen skal slagkraftigt kunne give sine bidrag til løsningen af problemerne.

Den dagsordensættende rolle bliver stadig vigtigere, ligesom arbejdet med strategiske analyser, udredninger og aktiviteter i det offentlige rum vil være fremtidens vilkår for LO og medlemsforbundene.

Den samlede organisationsprocent er faldet de sidste 10 år. Udviklingen stiller krav til fagbevægelsens evne til nytænkning og omstilling for at kunne tiltrække nye medlemsgrupper og fastholde den høje organisationsprocent, der er forudsætningen for en fortsat succesfuld udvikling af den danske model.

LO – samarbejde og fokus

LO skal som forbundenes hovedorganisation bidrage til at løfte de

udfordringer, den samlede LO-fagbevægelse konfronteres med.

LO's målprogram er en udførlig beskrivelse af LO's mål, for så vidt angår de kerneopgaver og projektopgaver, der er beskrevet i LO's fagpolitiske grundlag.

Med vedtagelsen af målprogrammet fastlægger kongressen mere detaljeret, hvordan LO's ressourcer bruges, ligesom forbundene får en mere præcis beskrivelse af, hvordan LO supplerer forbundenes virksomhed.

Den faglige og politiske situation kan imidlertid komme ud for påvirkninger, der gør det nødvendigt, at LO hurtigt kan tilpasse sig en ændret eller ny dagsorden.

Den politiske struktur vil være indrettet, så forbundene løbende i Hovedbestyrelsen følger målprogrammet for at sikre, at målprogrammet er tidssvarende og beskæftiger sig med de relevante problemstillinger for fagbevægelsen.

Alle kerneopgaver og projektopgaver vil være forankret i et politisk hovedudvalg eller en projekt-/arbejdsgruppe nedsat af et politisk udvalg. Forbundene vil gennem deres deltagelse i hovedudvalgene direkte være med til at gennemføre og overvåge målprogrammet.

Kerneopgaver

LO's indsats i kongresperioden 2008-2011 samler sig om 7 kerneopgaver samt en række projektopgaver, der har karakter af at være tidsbegrænsede udviklingsområder. LO's kerneopgaver er forankret i et af de nedsatte politiske hovedudvalg og LO's roller i opgavedelingen med forbundene er nærmere beskrevet i LO's fagpolitiske grundlag.

Arbejds- og ansættelsesret

Prioriterede temaer i kongresperioden: Medvirke til forhandling og forvaltning af hovedaftaler, norm for behandling af faglig strid, implementeringsaftaler og gældende overenskomster. Føre sager ved Arbejdsretten, ved faglig voldgift samt principielle sager ved domstolene. Medvirke til at skabe gode relationer mellem ledelse og ansatte på virksomhederne gennem udvikling af samarbejdet. Påvirke arbejdsmarkedslovgivningen, herunder indgåelse og implementering af EU-regler, for at forbedre lønmodtagernes rettigheder og sikre et godt samspil mellem overenskomster og lovgivning.

a. Kollektiv arbejdsret

Hovedudfordringer 2008-2011: Den væsentligste udfordring er at medvirke til at sikre, at kollektive overenskomster efterleves, og derved skabe en god retsstilling for medlemmerne. I denne forbindelse skal der sikres hurtig og smidig konfliktløsning til gavn for medlemmerne i de konkrete sager, LO involveres i. I forhold til sagsbehandlingen ved fællesmøder og i Arbejdsretten skal LO sikre, at der fastholdes og udvikles et retssikkerhedsmæssigt betryggende og effektivt afgørelsesorgan.

Endelig skal de indgåede aftaler mellem LO og DA udmøntes og overholdes. Den nye norm skal implementeres i perioden, og aftalerne om konflikthåndtering skal håndhæves.

Mål:

- At overenskomstsyste­met fortsat anerkendes og respekteres som det altdominerende instrument til sikring af løn- og arbejdsvilkår.
- At medlemmernes retsstilling i relation til de overenskomstsikrede løn- og arbejdsvilkår håndhæves effektivt og kompetent.
- At LO er et almindeligt anerkendt førende videncenter på det kollektivarbejdsretlige område.

b. Ansættelsesret og tilgrænsende love

Hovedudfordringer 2008-2011: Det er LO's opgave at sikre lønmodtagerinteresser ved udformningen af ny lovgivning. Dette sker med nøje hensyntagen til at bevare det samspil mellem lovgivning og kollektive overenskomster, som kendetegner den danske model.

Det er endvidere LO's opgave at søge lovgivningen ændret på områder, hvor der konstateres svagheder i lønmodtagerbeskyttelsen. For eksempel kan nævnes: Sikring af ældre pensionskrav i konkurs, forbud mod

medarbejderklausuler, forbedring af lønmodtagernes retsstilling ved udlicitering og begrænsning af arbejdsgivers adgang til at overvåge medarbejderne.

Endelig skal LO gennem repræsentation i råd og nævn til stadighed søge lønmodtagernes rettigheder håndhævet bedst muligt og sikre, at grænsefladerne til de kollektive aftaler bevares. LO skal derfor også i alle tilfælde, hvor nye råd og nævn etableres, søge sikret, at arbejdsmarkedets parter er repræsenteret, hvor det er relevant.

Mål:

- LO vil arbejde for at få nedsat relevante forberedende lovudvalg under de enkelte ministerier samt for at opnå repræsentation i de relevante råd, nævn og udvalg, der nedsættes. Sideløbende vil LO politisk arbejde på, at de fornødne lov- eller beslutningsforslag fremsættes i Folketinget.
- Ved alle lovinitiativer vil LO gennem høringssvar over betænkninger, lovudkast og lovforslag påvirke indholdet. Der kan endvidere blive tale om henvendelse til relevante ordførere i Folketinget og Europaparlamentet eller begæring om foretræde for Arbejdsmarkedsudvalget.
- LO vil arbejde for at ændre de lovbestemmelser i loven om dansk international skibsregister (DIS), som - i modstrid med ILO's grundlæggende konventioner om arbejdstagerrettigheder - forhindrer danske lønmodtagerorganisationer i at organisere alle arbejdstagere på danske skibe og forhandle og indgå overenskomst på deres vegne.

c. Samarbejdsområdet

Hovedudfordringer 2008-2011: Dialogen mellem virksomheden og de ansatte er af afgørende betydning i forhold til de "bløde" problemstillinger, som ikke kan behandles efter overenskomsternes fagretlige regler. Det er en hovedudfordring at fastholde og udvikle dialogen på arbejdspladsen, specielt i de mange virksomheder som i deres struktur påvirkes af globaliseringen, bl.a. når virksomheder opkøbes, eller arbejdspladser flytter ud af landet.

Samarbejdsområdet udfordres også af den markante forskel på det fokus, der er på samarbejdet mellem medarbejdere og ledelse. Hvor der i de store og velfungerende virksomheder arbejdes målrettet inden for Samarbejdsaftalens rammer, er der mange mindre virksomheder uden samarbejdsudvalg, hvor fagbevægelsen skal finde nye veje for at skabe dialog mellem parterne, så medarbejderne i de mindre virksomheder også oplever at blive hørt.

Mål:

- LO skal arbejde for, at Samarbejdsaftalen placeres som et aktivt redskab i forholdet mellem forbundene og arbejdspladserne. Samarbejdsudvalget skal placeres som et centralt aktivt forum for drøftelse af personaleforholdene i virksomhederne og ikke blot være et efterretningsorgan.
- I små virksomheder uden samarbejdsudvalg skal LO arbejde for at udvikle medindflydelse/medbestemmelse.
- Repræsentanter i samarbejdsudvalg skal rustes til at begå sig i internationale koncerner og håndtere internationale problemstillinger.
- LO skal arbejde for, at LO efter aftale med kartellerne gennemfører en fælles kampagne med DA for at få oprettet samarbejdsudvalg på alle virksomheder omfattet af Samarbejdsaftalen, og som har mulighed for at oprette sådanne.

d. Grænsekonflikter mellem forbundene

Hovedudfordringer 2008-2011: Der kan opstå overlap mellem forbundenes faglige områder, hvilket kan give anledning til grænsestridigheder med hensyn til, om et medlem skal være organiseret i det ene eller det andet forbund. Det kan ikke undgås på et arbejdsmarked, som løbende skifter karakter.

På LO's ekstraordinære kongres i 2003 blev et nyt sæt grænseregler vedtaget. Siden er antallet af grænsekonflikter næppe faldet. Forbundene har imidlertid i større omfang været i stand til - evt. via mægling - at skabe løsninger, uden at LO's grænseudvalg har skullet træffe afgørelse.

Mål:

- LO skal i samarbejde med forbundene arbejde for, at det enkelte medlems interesser varetages bedst muligt herunder i relation til løn- og ansættelsesvilkår. Helt afgørende er det, at medlemmerne friholdes for gener og serviceforringelser som følge af eventuelle grænsekonflikter. Det er organisationerne, der må påtage sig ubehagelighederne ved grænsekonflikter, ikke medlemmerne.
- Forbundene forpligter sig fortsat til selv at skabe holdbare løsninger, således at LO's daglige ledelse, Hovedbestyrelsen og Grænseudvalget kun helt undtagelsesvis inddrages.
- LO skal sikre, at forbundene anvender fremgangsmåden for grænsekonflikter frem for at maskere en grænsesag som en fagretlig sag

mod en arbejdsgiver.

e. EU-arbejdsret

Hovedudfordringer 2008-2011: Følge og påvirke EU's lovgivning og andre initiativer vedrørende arbejdsretlige emner. EU har blandt andet iværksat en debat med en grøn bog om arbejdsret, som skal følges op af senere initiativer. Generelt har Kommissionen i de senere år fremsat færre lovgivningsforslag end tidligere og erstattet dem med mere bløde forslag om udvalgte emner. Til gengæld har EF-Domstolen fået stigende betydning. Der kan i fremtiden ventes flere konkrete sager ved EF-Domstolen om forholdet mellem reglerne på det danske arbejdsmarked og EU's regler om det indre marked.

LO skal til stadighed virke for udbredelse af aftalemodellen i den arbejdsretlige EU-regulering. LO skal deltage i forhandlinger om europæiske aftaler på vegne af den danske fagbevægelse.

Europæiske aftaler og øvrig EU-regulering skal implementeres rettidigt, og det er fagbevægelsens udfordring, at aftaler og reguleringer løftes over minimumsniveau. Aftaleimplementering skal fortrinsvis anvendes.

I overensstemmelse med beslutning truffet på LO's ordinære kongres 2003 skal LO arbejde for, at der etableres et eller flere supplerende europæiske arbejdsretlige systemer, som består af dels en overordnet aftale om generelle spilleregler for europæiske kollektive aftaler mellem EFS og Business Europe (regler om bl.a. indgåelse, retsvirkning og opsigelse af tværnationale aftaler), og dels et europæisk tvistløsningssystem i form af en uafhængig instans til at træffe afgørelse om fortolkning af indgåede europæiske aftaler (en særlig afdeling af EF-arbejdsret eller en Permanent Faglig Voldgiftsret).

Mål:

- LO skal sikre, at EU's lovgivningsinitiativer fremmer lønmodtageres interesser, herunder respekterer den danske aftalemodel. Sætte dagsordenen med danske mærkesager i debatten om arbejdsret. Styrke LO's overvågning og beredskab i forhold til kommende sager ved EF-Domstolen af betydning for arbejdsmarkedet.
- LO skal i videst muligt omfang deltage i og indgå aftaler mellem EFS, CEEP og Business Europe. Aftalerne skal sikre og forbedre vilkårene for lønmodtagerne i Danmark såvel som i Europa. LO skal både virke for, at aftalerne ikke forringer eksisterende vilkår, og for at eksisterende vilkår forbedres.
- LO skal være toneangivende i implementeringen og virke for, at

europæiske aftaler og øvrig EU-regulering kan implementeres ved aftale mellem overenskomstparterne og hovedorganisationerne og i tilfælde af følgelovgivning, skal LO arbejde for, at fagbevægelsen sikres maksimal indflydelse herpå gennem deltagelse i forhandling med regeringen og ved udformning af lovgivningen.

- LO skal arbejde for, at der etableres et supplerende europæisk arbejdsretligt system med de anførte elementer. Internationalt arbejdes der gennem EFS med at påvirke Business Europe til at medvirke samt at skabe en politisk interesse i EU-kommissionen, som igen kan være med til at lægge pres på Business Europe.

f. International arbejdsret

Hovedudfordringer 2008-2011: LO skal i ILO arbejde for vedtagelsen af bindende retsakter på væsentlige arbejdsretlige områder. LO skal endvidere arbejde for ratifikationer af relevante ILO-konventioner. Endelig skal LO medvirke til at sikre overholdelsen af de vedtagne konventioner.

I relation til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention skal LO være opmærksom på verserende sager med henblik på bidrag til påvirkning af sagernes udfald.

LO skal overveje nye initiativer til retsakter i ILO.

Disse skal primært være bindende konventioner. LO skal være repræsenteret i de komiteer, der forbedrer konventioner. LO skal overveje gennemførelse af relevante konventioner i Danmark. Spørgsmålet om ratifikationer af konventionerne skal rejses i de faste ILO-udvalg under Beskæftigelsesministeriet.

LO skal samarbejde med relevante udenlandske fagforeninger om verserende sager ved Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og om fornødent anmode om tilladelse til at blive inddraget i sagen.

Mål:

- LO arbejder for vedtagelsen af flere ILO-konventioner, og at disse ratificeres i Danmark, hvis de er forenelige med den danske model.

Samfundsøkonomi og beskæftigelsespolitik

Prioriterede temaer i kongresperioden: Følge den samfundsøkonomiske udvikling og arbejde for gode samfundsøkonomiske rammer. Gennem beskæftigelsespolitikken og videreudviklingen af flexicurity-modellen at sikre et velfungerende arbejdsmarked, herunder rekruttering af arbejdskraft, bl.a. gennem integration af personer på kanten af arbejdsmarkedet. Understøtte den lokale og regionale beskæftigelsespolitik. Følge og udvikle dagpengesystemet. Varetage sygedagpengeområdet, førtidspension og seniorpolitik.

a. Samfundsøkonomi

Hovedudfordringer 2008-2011: I perioden 2003 til 2006 er beskæftigelsen steget med over 70.000 personer. Samtidig er ledigheden nedbragt til et historisk lavt niveau på under 100.000 ledige.

Hovedudfordringen bliver at fastholde fremgangen i beskæftigelsen, så endnu flere ledige og personer på kanten af arbejdsmarkedet kan opnå varig beskæftigelse. Det kræver, at den økonomiske politik understøtter fuld beskæftigelse.

Mål:

- LO vil arbejde for fortsat fremgang i beskæftigelsen og reduktion i ledigheden. Den økonomiske politik skal rettes mod en positiv samfundsøkonomi og vedvarende beskæftigelsesfremgang.
- LO vil arbejde for, at finans- og pengepolitikken samlet set understøtter beskæftigelsen uden at skabe balanceproblemer, der kan bringe den stabile økonomiske udvikling ud af kurs.

b. Beskæftigelsespolitik og dagpengesystem

Hovedudfordringer 2008-2011: Den aktive beskæftigelsespolitik er en hovedhjørnesten i flexicurity-modellen. Beskæftigelsespolitikken skal løbende tilpasses arbejdsmarkedssituationen og den forventede lave ledighed. Det kræver et fortsat fokus på jobformidling, kompetenceudvikling og en målrettet uddannelsesindsats blandt de ledige, for at imødegå flaskehalse på arbejdsmarkedet.

Som led i kommunalreformen er der etableret 91 jobcentre pr. 1. januar 2007. Udfordringen bliver at få de nye jobcentre til at løfte beskæftigelsesindsatsen – herunder at sikre tilstrækkeligt med opkvalificering af de ledige samt hurtig jobformidling også på tværs af kommunegrænser. Evalueringen af de kommunalt forankrede jobcentre bør danne afsæt for overvejelser om en bedre jobcenterkonstruktion.

A-kasser har som en del af velfærdsaftalen fået nye opgaver, der skal løftes. De faglige a-kassers rolle skal yderligere styrkes bl.a. gennem et tæt samarbejde med jobcentre.

Mål:

- LO vil arbejde for, at den danske flexicurity-model udvikles. Dagpengenes kompensationsgrad skal være på et rimeligt niveau i forhold til lønnen i beskæftigelse. Livslang læring skal i større udstrækning understøtte flexicurity-modellen.
- LO vil arbejde for, at a-kasserne fortsat er en central aktør i beskæftigelsessystemet. A-kasserne skal have fokus på jobformidling og understøtte beskæftigelsespolitikken ved at udnytte kendskabet til de enkelte delarbejdsmarkeder. A-kasser og jobcentre skal have et godt og konstruktivt samarbejde.
- LO vil arbejde for, at beskæftigelsespolitikken løbende tilpasses arbejdsmarkedssituationen. Lav ledighed kræver fokus på jobformidling og opkvalificering af ledige, der mangler de efterspurgte kompetencer. Flaskehalse fordrer intensiv overvågning af arbejdsmarkedet og målrettet uddannelsesindsats. Uddannelse af voksenlærlinge – og jobrotation er vigtige redskaber i beskæftigelsesindsatsen.
- LO vil arbejde for, at beskæftigelsessystemet skal kunne løfte indsatsen på kvalificeret vis. De lokale beskæftigelsesråd skal have optimal indflydelse på indsatsen. De regionale beskæftigelsesråd (RBR) bør sikres bedre styringsredskaber i beskæftigelsespolitikken.
- LO vil i forbindelse med evalueringen af det nye beskæftigelsessystem frem til udgangen af 2010 arbejde for, at evalueringen foretages på baggrund af det nye beskæftigelsessystems evne til at understøtte målsætning om fuld beskæftigelse, herunder arbejdsmarkedets behov for kvalificeret arbejdskraft.

c. Det rummelige arbejdsmarked

Hovedudfordringer 2008-2011: Sigtet med Førtidspensionsreformen i 2003 var at fastholde personer på kanten af arbejdsmarkedet i et aktivt arbejdsliv i stedet for at blive overladt til passiv offentlig forsørgelse. Det er sket gennem opbremsning i tilgangen til førtidspension kombineret med udbredelse af fleksjob. Imidlertid er ledigheden blandt personer visiteret til et fleksjob, dvs. personer på ledighedsydelse, vokset markant. Der bør tilvejebringes en målrettet indsats, som kan nedbringe merledigheden blandt personer visiteret til et fleksjob.

Sygefraværet på det danske arbejdsmarked svarer på årsbasis til ca.

140.000 personer, og overstiger dermed ledigheden. Trods nye lovgivningsinitiativer er sygefraværet målt som det samlede antal fraværsdage steget de seneste år. Der er et stort beskæftigelsespotentialt i lavere sygefravær - hertil kommer forbedret livskvalitet for den enkelte lønmodtager.

I takt med det økonomiske opsving i 2004-2006 er flere ældre blevet fastholdt på arbejdsmarkedet. Den udvikling skal styrkes, så endnu flere ældre har lyst til at blive nogle år ekstra på arbejdsmarkedet. Samtidig skal virksomhederne blive bedre til at ansætte og fastholde ældre lønmodtagere.

Mål:

- LO vil arbejde for, at arbejdsmarkedet gøres mere rummeligt. Sygefraværet skal nedbringes blandt andet ved en forstærket arbejdsmiljøindsats. Antallet af personer på ledighedsydelse skal reduceres. Revalidering bør i større udstrækning anvendes som redskab.
- LO vil arbejde for, at grupper på kanten af arbejdsmarkedet - herunder personer med nedsat arbejdsevne - kommer i beskæftigelse, så den samlede erhvervsdeltagelse i de enkelte aldersgrupper øges. LO vil ligeledes arbejde for, at arbejdsgiverne pålægges et mere forpligtigende ansvar for at fastholde allerede ansatte samt et ansvar for at åbne arbejdsmarkedet for flere grupper af ledige.
- LO vil arbejde for, at ældre fastholdes flere år på arbejdsmarkedet via aktiv seniorpolitik. Overenskomsterne skal skabe gode rammer for udmøntning af seniorpolitik på de enkelte arbejdspladser. Seniorpolitik skal være en del af personalepolitikken på alle arbejdspladser.

Velfærds- og fordelingspolitik

Prioriterede temaer i kongresperioden: Arbejde for en retfærdig fordeling af velstanden og i den forbindelse have som mål, at væksten i den offentlige service følger den generelle velstandsudvikling i samfundet. Sikre et solidarisk skattesystem til finansiering af velfærdssamfundet. Følge og modvirke negative effekter af udviklingen blandt andet inden for brugerbetaling, private forsikringsordninger og privatisering af velfærdsydelser centralt og lokalt. Arbejde for at lønmodtagerne har gode økonomiske pensionsordninger. Sikre de svageste grupper ved at fokusere på en solidarisk fordelingspolitik som en central del af en positiv offentlig økonomi. Sikre at de fattigste ældre får ordentlige pensionsvilkår.

a. Arbejde for en retfærdig fordeling

Hovedudfordringer 2008-2011: Uligheden har været stigende gennem de sidste år, og intet tyder på, at denne udvikling vil vende. Den danske samfundsmodels fundament i tanken om et samfund "hvor få har for meget, og færre for lidt" bliver dermed grundlæggende udfordret. Hvis fordelingen af økonomiske ressourcer og af livsmuligheder i bredere forstand bliver mere ulige, svækkes solidariteten og sammenhængskraften i vores samfund.

Hvor mange danskere har oplevet en meget stor velstandsfremgang gennem de senere år, har andre ikke i samme udstrækning fået del i fremgangen. Det gælder ikke mindst boligområdet, hvor boligejerne har fået adgang til friværdier og billige lån, mens lejerne ikke i samme grad har fået del i de samfundsskabte gevinster. Og forskellene på lønningerne på direktionsgangen og blandt almindelige medarbejdere er stærkt stigende bl.a. som følge af aflønning med aktieoptioner og lignende.

Også uligheden i fordelingen af livsmuligheder i bredere forstand risikerer at stige markant, hvor de mest interessante job, uddannelser, kulturelle oplevelser og muligheder for selvudfoldelse primært kommer de mest ressourcestærke grupper til gode. Den sociale arv betyder, at ulighederne fastholdes generation efter generation.

Mål:

- LO skal på baggrund af "Hvidbog om ulighed" være en stærk stemme i kampen mod den øgede ulighed i samfundet og arbejde for en genopretning af den økonomiske balance mellem samfundsgrupperne.
- LO skal arbejde for, at alle får del i de samfundsskabte økonomiske gevinster, uanset om de skabes på arbejdspladserne, boligmarkedet eller andre steder.

- LO skal arbejde for en retfærdig fordeling af samfundets ikke-økonomiske ressourcer, bl.a. gennem en bred uddannelses- og kulturpolitik, der sikrer alle samfundsgrupper mulighed for at deltage, og for at hver enkelt kan udfolde sit potentiale.

b. Skat

Hovedudfordring 2008-2011: Skattestoppet skal ophæves, fordi det blokerer for en rimelig og retfærdig udvikling af velfærdssamfundet.

Mål:

- LO skal medvirke til at skabe grundlaget for en holdbar og solidarisk finansiering af velfærden.
- LO skal arbejde for et nyt skattesystem, hvor skattebyrden flyttes fra almindelige lønindkomster til arbejdsfri indtægter og formuegevinster samt spekulation.
- LO skal arbejde for, at skattehuller lukkes, og der skal sættes ind mod organiseret skatteunddragelse.
- LO skal arbejde for, at der indføres et fradragsloft for indbetalinger til alle private pensionsordninger.
- LO skal arbejde for, at skattestoppet ophæves, og at ændringer, som er et resultat af skattestoppet, ruller tilbage, således at ejendomsværdibeskatningen gradvist tilbageføres til 1 pct. af ejendomsværdien for alle boligejere.

c. Pension:

Hovedudfordringer 2008-2011: Mange af dem, der bliver pensionister de kommende år, vil kun have en begrænset arbejdsmarkedspension og ATP, og de fattigste ældre vil kun have folkepensionen. Der vil gå år, før arbejdsmarkedspensionen bliver den vigtigste indkomst i alderdommen for de LO-grupper, som først blev omfattet af pensionsordninger i 1989-93.

Selv når pensionsordningerne er fuldt udbygget, vil der være en restgruppe. Det skyldes ikke mindst, at personer på dagpenge, kontanthjælp m.v. ikke er omfattet af arbejdsmarkedspension, selv om de er tilknyttet arbejdsmarkedet.

Arbejdsmarkedspensionsordningernes voksende betydning er positiv for samfundsøkonomien, og i takt med de voksende formuer stiger interessen for deres investeringspolitik. Det er af afgørende betydning,

at arbejdsmarkedspensionerne fortsat kan levere gode, let forståelige og omkostningseffektive tilbud til medlemmerne.

Investeringspolitikken, der fastlægges i de enkelte ordninger, vil i stigende omfang inddrage bl.a. sociale og miljømæssige hensyn i investeringsovervejelserne.

Mål:

- LO skal arbejde for, at de fattigste ældre har ordentlige pensionsvilkår.
- LO skal arbejde for, at folkepensionen og ATP fremover følger lønudviklingen.
- LO skal løbende støtte en hensigtsmæssig udvikling i sammensætningen af ydelser i arbejdsmarkedspensionerne.
- LO skal understøtte samarbejde og erfaringsudveksling mellem forbund og pensionsinstitutter om social ansvarlighed i investeringspolitikken.

d. Sikre de svageste grupper

Hovedudfordringer 2008-2011: Det politiske fokus vil i den kommende periode i høj grad være på at forbedre velfærdssamfundets tilbud til den brede middelklasse. Det er afgørende for LO, at de svage grupper, der er allermest afhængige af et stærkt og solidarisk velfærdssamfund ikke bliver glemt. Det gælder ikke mindst den voksende gruppe af flygtninge og indvandrere med sociale problemer.

Samtidig ser vi en tydelig samfundsmæssig tendens til, at de svage grupper udskilles fra det øvrige samfund, og at kontaktfladerne mellem velfungerende samfundsborgere og de svage grupper mindskes. Vi bor i forskellige bydele og kvarterer. Vores børn går i forskellige skoler, og de lever i det store hele adskilte liv. Det svækker samfundets sammenhængskraft.

Mål:

- LO skal sikre, at den politiske dagsorden og de politiske initiativer ikke udelukkende handler om middelklassens problemer, men også adresserer de problemer, der opleves af samfundets svageste.
- LO skal arbejde for en politisk udvikling, hvor kontaktfladen mellem top og bund i vores samfund øges, i folkeskolen, boligområder og kultur- og fritidsliv.

- LO skal modvirke ideologiske stramninger og forringelser i dagpenge- og kontanthjælpssystemet, og arbejde for afskaffelsen af ”starthjælpen”, der fastholder flygtningefamilier i fattigdom.

Uddannelsespolitik

Prioriterede temaer i kongresperioden: Øge antallet af unge, der gennemfører ungdomsuddannelse. Forbedre folkeskolen. Fremtidssikre erhvervsuddannelserne og skabe nye muligheder for videreuddannelse. Sikre livslang læring gennem voksen- og efteruddannelse. Udvikle skole- og institutionsystemet. Påvirke EU's uddannelsesinitiativer.

a. Ungdomsuddannelse og folkeskole

Hovedudfordringer 2008-2011: Det vil blive en af hovedopgaverne i den kommende periode at fastholde regeringen på målsætningen om, at 95 pct. skal gennemføre en ungdomsuddannelse. Det vil kræve, at folkeskolen videreudvikles, så den i endnu højere grad end nu kvalificerer til en ungdomsuddannelse, og at alle ungdomsuddannelserne ses som ligeværdige, overskuelige og attraktive tilbud til de unge. Der vil også skulle ske en udvikling og justering af tilbuddene til de unge, som i dag er målgruppen for egu, produktionsskoler, m.v., og LO skal være med til at sikre kvalitet og relevans i disse tilbud. I alle dele af uddannelsessystemet skal pædagogikken tilrettelægges, så alle ønsker at tage imod et uddannelsestilbud.

Mål:

- LO skal i perioden sikre, at erhvervsuddannelserne er attraktive tilbud i en samlet struktur af ungdomsuddannelser, hvor overgange, sammenhæng og ligeværdighed mellem de forskellige ungdomsuddannelser er blevet styrket.
- LO vil arbejde for et øget fokus på et bredt faglighedsbegreb i folkeskolen, der skal være med til at sikre en styrkelse af erhvervsuddannelsernes placering i uddannelsessystemet.
- LO vil arbejde for, at så mange som muligt af de, der ikke gennemfører en egentlig erhvervsuddannelse, i stedet deltager i solide uddannelsesforløb, hvor fagbevægelsen har været med til at sikre kvalitet og relevans.

b. Erhvervsrettede uddannelser

Hovedudfordringer 2008-2011: Det skal sikres, at intentionerne i de politiske aftaler om erhvervsuddannelserne og erhvervsakademierne gennemføres i praksis. Hovedudfordringen er at sikre erhvervsuddannelsernes bidrag til at opfylde den politiske målsætning om, at 95 pct. af de unge får en ungdomsuddannelse. Politisk skal vi kunne håndtere et øget pres på skolerne for at fokusere på de svageste unge, samtidig med at erhvervsuddannelserne også retter sig mod de fagligt stærke unge. Vi skal skabe balance mellem virksomhedernes efterspørgsel efter vel-

kvalificerede unge, og så samfundets ønske om at sikre alle en uddannelse. Desuden skal der skabes politisk enighed om, hvordan uddannelsesgarantien skal gennemføres i praksis. Endeligt bliver de økonomiske og administrative rammer for implementeringen afgørende for gennemførelsen af erhvervsuddannelsesreformen. I den sammenhæng venter en vigtig opgave med at forenkle, forklare og udmønte de mange reformtiltag i skolesystemet. LO vil sammen med forbundene løbende foretage analyser og vurderinger af udviklingen med henblik på at foreslå justeringer eller ændringer.

Endvidere bliver det en udfordring at sikre reelt forbedrede videreuddannelsesmuligheder, bl.a. for unge med en faglig uddannelse. Der skal skabes nye stærke faglige institutioner og miljøer, som kan udvikle nye uddannelser og forbedre kvaliteten i eksisterende videregående uddannelser på de tekniske og merkantile områder. Beslutningskompetencen mellem erhvervsskolerne og de nye erhvervsakademier skal fastlægges.

Mål:

- LO vil arbejde for, at flere unge gennemfører en erhvervsuddannelse, og flere unge gennemfører en videregående uddannelse. Det kræver, at uddannelserne fremstår som et overskueligt og attraktivt uddannelsesstilbud for unge med forskellige evner og ønsker, at de unge har en reel uddannelsesgaranti uanset konjunktursvingninger, samt at der er attraktive videreuddannelsesmuligheder.
- LO vil arbejde for et samlet forslag til justering og udvikling af erhvervsuddannelserne, der kan danne grundlag for en ny politisk flerårsaftale om uddannelserne i 2010.
- LO vil arbejde for, at der udvikles nye videregående og erhvervsrettede uddannelsesstilbud, som kan tiltrække langt flere unge fra ungdomsuddannelserne, særligt fra erhvervsuddannelser. Uddannelser der udbydes på nye stærkere erhvervsakademier.

c. Voksen- og efteruddannelse

Hovedudfordringer 2008-2011: Hovedudfordringen er at sikre et reelt kompetenceløft for alle og undgå polarisering i de danske lønmodtageres kvalifikationer. For det første indebærer det en forbedring af udbuddet og udvikling af efterspørgslen efter voksen- og efteruddannelse, så aktiviteten reelt øges. På baggrund af de politiske aftaler, der blev indgået omkring udmøntning af globaliseringspuljen, trepartsaftalen på det offentlige område samt overenskomsternes aftaler om kompetenceudviklingsfonde på det private område, og de aftaler som måtte indgås på det offentlige område i 2008, skal udviklingen om implementeringen følges tæt i forhold til de mange aftaler, der er indgået på

hele VEU-området.

For det andet bliver det opgaven fortsat at udvikle rammevilkårene såvel økonomisk som institutionelt, så der sikres en sammenhængende og kvalitativ indsats på hele VEU-området.

For det tredje bliver det en udfordring at sikre et vedvarende løft af området gennem en kontinuerlig tilførsel af offentlige midler til VEU-indsatsen.

Mål:

- LO vil arbejde for, at VEU prioriteres som særligt vigtigt indsatsområde for de offentlige uddannelsesinstitutioner, hvor samarbejdet på tværs af institutionstyper kvalificeres og øges med henblik på klare, profilerede tilbud i en sammenhængende struktur for udbud.
- LO vil medvirke til, at alle LO-lønmodtagere får viden om og lyst til at anvende både nuværende og nye tilbud, der bygger på deres eget ønske om efteruddannelse.
- LO vil arbejde for større fokus på LO-lønmodtageren og dennes ønsker med henblik på en øget aktivitet, der styrker den enkeltes kompetencer. Rammevilkårene skal understøtte dette.
- LO vil arbejde for en realisering af de nye rammer for realkompetencer både gennem anvendelse af partnerskabsaftalen og gennem fokus på skolernes praksis på området.

Arbejds miljø og sundheds fremme

Prioriterede temaer i kongresperioden: Udvikle fremtidens arbejds miljø strategier, forbedre regulering og lovgivning. Skabe nye belønningssystemer baseret på arbejds miljø økonomi. Udvikle arbejdsskade- og erhvervs sygdomssikringen. Fastholde partssystemet og partsmidlerne, udvikle sundheds fremme og sundheds fremmeordninger. Påvirke EU's og ILO's arbejds miljø strategi.

a. Arbejds miljø politik og regulering

Hovedudfordringer 2008-2011: At få indarbejdet nye virkemidler og incitamenter i arbejds miljø politikken, idet der grundlæggende ikke er tilstrækkeligt fokus på forebyggelsen i den danske arbejds miljø politik. Det er i denne sammenhæng vigtigt, at LO udvikler sin arbejds miljø strategi så arbejds miljø politikken og reguleringen udvikles med henblik på også at kunne sætte ind over for fremtidens arbejds miljø problemer. Det er i den forbindelse vigtigt at fastholde arbejdsgivernes objektive ansvar for at sikre et sundt og sikkert arbejds miljø. I den forbindelse må der udvikles nye strategier for sammenhængen mellem arbejds miljø og sundheds fremme, samt sikres udvikling af nye incitamenter baseret på forståelse af arbejds miljø økonomi. Justeringerne af arbejds miljø reformen og gennemførelsen af velfærdsaftalen kræver omhyggelig implementering, og hele den forebyggende regulering og den forebyggende indsats på arbejdspladserne skal videreudvikles. Det er her, partssystemet for alvor skal vise sin berettigelse, og i den sammenhæng skal fordelingen og anvendelse af partsmidlerne udvikles. Udfordringerne vil kræve et solidt selvstændigt analyse- og udredningsarbejde, så LO kan levere den fornødne argumentation med fagbevægelsens særlige perspektiv. EU's arbejds miljø strategi skal realiseres, og ILO's arbejds miljø initiativer understøttes.

Forebyggelsesfonden skal udbredes, så der kommer de relevante projekter ude på arbejdspladserne, og metoderne til forebyggelse må udvikles.

Mål:

- LO vil arbejde for en arbejds miljø regulering, der i langt højere grad end i dag understøtter og fremmer virksomhedernes egen indsats for at forebygge og udvikle et sundt, sikkert og udviklende arbejds miljø. Den nye nationale handlingsplan "2015" vil i 2011 skulle udmønte LO's arbejds miljø strategi.
- LO vil arbejde for at udvikle arbejdspladsernes arbejde med arbejds miljø med fokus på udvikling af sikkerheds- og samarbejdsorganisationen, så der er de nødvendige rammer og kompetencer til stede.

- LO vil arbejde for, at virksomhedernes muligheder for at arbejde forebyggende styrkes, og at der etableres en ny form for rådgivningssystem til at understøtte virksomhedernes indsats for at udvikle arbejdsmiljøarbejdet.
- LO vil som led heri sikre en hensigtsmæssig implementering af de offentlige trepartsdrøftelsers arbejdsmiljøafsnit.
- LO vil arbejde for, at den statslige forskning i arbejdsmiljø sikres videreført og brugt.
- LO vil arbejde for indgåelse af partsaftaler om arbejdsmiljø på EU-plan og fremme direktiver, hvor de understøtter LO's mål.

b. Arbejdsskadeområdet og AES

Hovedudfordringer i 2008-2011: Reglerne for erstatningssystemet og dets finansiering m.v. har gennemgået store ændringer siden årtusindskiftet. Der er indført et nyt arbejdsskadebegreb og ændret grundlag for sagsbehandling og erstatningsberegning m.v. Der indføres et nyt bidragssystem for virksomhederne, større branchegrupper og en belønningsordning, der giver arbejdsmiljømæssigt gode virksomheder rabat på bidraget.

Samtidig har de arbejdsskadedes retsstilling i mange tilfælde været svækket på grund af det administrative systems manglende evne til rettidig sagsbehandling med den fornødne kvalitet.

Mål:

- LO vil arbejde for, at arbejdsskadereformerne udmøntes, således at de medlemmer, der rammes af en arbejdsulykke eller bliver syge af deres arbejde, får disse ulykker og erhvervs sygdomme anerkendt og uden unødigt forsinkelse får udbetalt deres berettigede økonomiske kompensation. Der skal derfor også arbejdes for en øget forskning i årsagssammenhængen mellem arbejdsmiljøets påvirkninger og sygdomme. LO vil arbejde for, at der skal ske en fortsat lempelse af mulighederne for at få anerkendt erhvervs sygdomme som erstatningsberettigede. Erstatningssystemerne, retssikkerheden og sagsbehandlingen skal forbedres, så de arbejdsskadede får en retfærdig erstatning uden unødigt ventetid.
- LO vil arbejde for, at der udvikles yderligere incitamentsordninger, som motiverer til en effektiv forebyggende indsats på arbejdspladserne. Implementering af den nye arbejdsskadelovgivning, herunder udvikling af nye belønningssystemer til virksomheder, der tager vare på arbejdsmiljøet.

c. Sundhedsfremme

Hovedudfordringer 2008-2011: Befolkningens problemer med sundhed vokser voldsomt i disse år. Samtidigt må det konstateres, at den sociale ulighed i sundhed stiger, og det er i særdeleshed LO-lønmodtagerne, der bærer den sundhedsmæssige byrde. Nogle problemer er betinget af arbejdsmiljøet, og andre problemer af miljø og levevis. Udfordringen er at skabe en kobling mellem arbejdsmiljø og sundhedsfremme, så arbejdsmiljøet fremmer sundheden.

Netop arbejdspladserne er et godt udgangspunkt for en styrket sundhedsfremmeindsats. Vi ved dog endnu ikke nok om, hvordan vi kan udvikle forebyggelsesmetoderne effektivt, så det virker. LO vil i den forbindelse udvikle nye strategier for sammenhængen mellem arbejdsmiljø og sundhedsfremme baseret på forebyggelse og kollektive aftaler. Det vil kræve nye instrumenter i det forebyggende system, og udvikling af aftaler og lovgivning, der understøtter samspillet mellem sundhedsfremme og arbejdsmiljø. Fagbevægelsen vil endvidere have en stor udfordring i at stille krav til de nye sundhedsforsikringer og virksomhedsordninger med sundhedsfremme.

Mål:

- LO vil arbejde for at mindske den sociale ulighed i sundhed og forbedre sundheden gennem aktiviteter på arbejdspladserne og generelt arbejde for en forebyggende sundhedspolitik.
- LO vil arbejde for et udvidet samarbejde mellem forbundene og LO, der skal sikre, at der tages de nødvendige initiativer til at udvikle indsatsen for sundhedsfremme. LO's strategioplæg for forebyggelse og sundhedsfremme skal videreudvikles og omsættes til handling.

Ligestilling og ligebehandling

Prioriterede temaer i kongresperioden: Kvalificere og fokusere arbejdet med reel lige løn mellem kvinder og mænd, herunder arbejdet med at opbløde det kønsopdelte arbejdsmarked. Imødegå diskrimination. Varetage og udøve ligestillingshensynet i forhold til lovgivningen om ligebehandling og overenskomstmæssige reguleringer.

a. Ligeløn

Hovedudfordringer 2008 -2011: Der eksisterer fortsat ikke ligeløn mellem mænd og kvinder på det danske arbejdsmarked. Der er behov for at kortlægge potentielle barrierer og muligheder i relation til overenskomster, det fagretslige system og lovgivning samt undersøge løndannelsens indflydelse på løngabet på de forskellige lønområder, og med baggrund heri at udvikle en faglig og politisk strategi for bekæmpelse af løngabet.

Mål:

- LO vil arbejde for at lukke løngabet mellem kvinder og mænd samt formulere krav til en optimal ligelønslovgivning.

b. Det kønsopdelte arbejdsmarked

Hovedudfordringer 2008 -2011: Kønsopdelingen er hovedårsagen til mange af de ligestillingsproblemer, vi slås med på arbejdsmarkedet – ikke mindst ligelønnen og helt aktuelt manglen på arbejdskraft. Den overordnede udfordring er at identificere effektive veje til en opblødning af kønsopdelingen, både i forbindelse med uddannelse, arbejdsmarkedet og den enkelte arbejdsplads.

Mål:

- LO vil arbejde for at gøre op med kønsopdelingen på arbejdsmarkedet. Dette gennem et samarbejde med relevante partnere om vejledning og visiteringsarbejdet i beskæftigelses- og uddannelsessystemet, samt gennem udvikling af værktøjer, der kan bidrage til at håndtere udfordringerne på arbejdspladsniveau.

EU-politikken, globalisering og internationalt samarbejde

Prioriterede temaer i kongresperioden: Deltage i udviklingen af det europæiske samarbejde baseret på en fair og effektiv regulering af det indre marked. Følge og vurdere arbejdet med en reform af traktaten. Understøtte den danske model ved at fremme indgåelsen af partsaftaler på europæisk niveau,

herunder grundlag for EU-direktiver. Påvirke globaliseringen, så den bygger på fri og fair handel med respekt for arbejdstagerrettigheder. Fremme bæredygtighed og klimapolitik. Deltage i udviklingen af det internationale, faglige samarbejde. Sikre at arbejdstagerrettigheder, beskæftigelses- og arbejdsvilkår inddrages i dansk udviklingspolitik. Fremme de faglige krav til virksomhedernes samfundsmæssige ansvar. Fremme solidariteten med de grupper globalt, som endnu ikke har opnået samme vilkår som danske lønmodtagere. Oplyse og informere om fagbevægelsens synspunkter i forhold til internationale spørgsmål.

a. EU-politikken

Hovedudfordringer 2008-2011: Selvom EU vedtager færre lovgivningsforslag vedrørende arbejdsmarkedet end tidligere, vil der fortsat være behov for at styrke lønmodtagernes minimumsrettigheder på en række områder.

En regeringskonference uden parternes medvirken skal vedtage et udkast til ny traktat i slutningen af 2007. Den nye traktat skal ratificeres af medlemslandene eventuelt ved folkeafstemninger og træde i kraft i 2009. Der kan derefter eventuelt blive tale om nye folkeafstemninger med henblik på at hæve de danske forbehold.

LO vil udvikle kvaliteten af aftalereguleringen på europæisk niveau. Det næste danske EU-formandskab falder i 2012. LO vil derfor allerede i 2011 blive en del af den faglige trojka, som repræsenterer EFS på sociale topmøder og i den makroøkonomiske dialog.

Lissabon-strategien for vækst og beskæftigelse skal gøres mere ambitiøs og effektiv med henblik på at fremme flere og bedre job. Et vigtigt emne bliver at fortsætte påvirkningen af den europæiske debat om flexicurity med danske faglige synspunkter.

Mål:

- LO skal sikre en traktat, der styrker sociale og faglige grundrettigheder, parternes rolle, øger respekten for offentlige tjenesteydelser på højt niveau og giver fagbevægelsen bedre muligheder for at nå sine mål.
- LO vil arbejde for, at EU fremsætter passende forslag, som kan forbedre lønmodtagernes beskyttelse vedrørende ligestilling mellem kønnene, arbejdsmiljø, information, høring og medbestemmelse i tværnationale virksomheder og beskyttelse af atypisk ansatte. LO vil også arbejde for en europæisk mærkningsordning for tværnationale virksomheders sociale ansvar. Endelig vil LO arbejde for vedtagelsen af vikardirektivet og for at hindre en udvanding af arbejdstidsdirektivet.

- LO vil arbejde for, at strategien prioriterer aktiv arbejdsmarkedspolitik, livslang læring, kollektive forhandlinger og lige muligheder i bred forstand. LO vil også komme med forslag, som skal højne niveauet for sikkerheden og sundheden på arbejdspladserne, kvaliteten i arbejdet, velfærd og den medarbejderdrevne innovation.
- LO vil i overensstemmelse med beslutningen på LO-kongressen 2003 fremme opbygningen af et supplerende arbejdsretligt system i EU. LO vil arbejde for, at der indledes forhandlinger med de europæiske arbejdsgivere om, hvordan man kan styrke europæiske aftalers betydning og gennemslag.
- LO vil arbejde for, at LO's handelspolitiske målsætninger er en del af de bilaterale handelsforhandlinger i EU-regi og Danmarks øvrige bilaterale aftaler.

b. Globalisering

Danmarks konkurrenceevne og hermed danske arbejdspladser er afhængige af, at globaliseringen foregår på et frit og fair grundlag. LO's hovedudfordring er således på den ene side at fremme de positive sider af øget international samhandel og på den anden side, at den internationale arbejdsdeling bygger på et reguleret arbejdsmarked med anstændige arbejdsforhold.

Liberaliseringen har i de sidste par årtier været drivkraften i den internationale økonomi, som har skabt positiv vækst i langt de fleste lande. Fordelingen af væksten er dog langt fra hensigtsmæssig, hvilket kan skabe sociale spændinger, øget migration og flygtningestrømme. Udfordringen er at modvirke den stigende ulighed mellem rige og fattige lande.

Arbejdstagerrettigheder og sociale standarder har ikke hidtil været kernepunkter i dansk udenrigs- og udviklingspolitik. Udfordringen er, at dansk udenrigs- og udviklingspolitik placerer den sociale dimension mere centralt i de internationale forhandlinger inden for det økonomiske og handelspolitiske område samt på den udviklingspolitiske dagsorden.

Klimaforandringerne er i dag en del af den globale dagsorden og vil i de kommende år skabe store beskæftigelsesmæssige ændringer. Udfordringen er, at arbejdspladser er i fare for at forsvinde i udviklingslandene, og der vil være behov for produktionsomlægning i de industrialiserede lande for at leve op til målene om reduktion af CO₂ udslip.

En særlig udfordring er at bidrage til, at den europæiske og internationale fagbevægelse har tilstrækkelig gennemslagskraft over for de

internationale institutioner i globale spørgsmål herunder at dæmme op for kapitalfonde og multinationale selskabers tilsidesættelse af lønmodtagerinteresser.

Mål:

- LO vil arbejde for, at ILO's arbejde vedrørende anstændigt arbejde (decent work) bliver en integreret del af dansk handels- og udviklingspolitik. At den danske regering påtager sig at bidrage til ILO's tekniske samarbejde på dette område.
- LO vil medvirke til at udbygge arbejdstagerrettigheder, beskæftigelse og en retfærdig indkomstfordeling i dansk handels- og udviklingspolitik.
- LO vil arbejde for, at respekten for de grundlæggende arbejdstagerrettigheder indarbejdes som en uomgængelig del af virksomhedernes samfundsansvar.
- LO vil arbejde for, at fagbevægelsens holdninger og synspunkter på klimamæssige forandringer og klimapolitik indgår i afløseren for Kyotoaftalen, der skal blive resultatet af topmødet i København 2009.

c. Internationalt samarbejde

Mange af fagbevægelsens medlemmer er optaget af de globale udfordringer, særligt når det gælder konsekvenser, der kan mærkes i ens egen tilværelse. Udfordringen er at øge forståelsen og skabe grobund blandt LO-fagbevægelsens medlemmer for internationalt fagligt samarbejde.

Fagbevægelsen i udviklingslandene har ikke den samme anerkendelse, som fagbevægelsen i Danmark har opnået. Udfordringen er at styrke de faglige organisationer i udviklingslandene, så de opnår en reel indflydelse på samfundsudviklingen.

LO skal styrke det interne samarbejde med forbund og karteller på det EU-området og det internationale område.

Mål:

- LO vil styrke vores samarbejdspartnere i udviklingslandenes organisatoriske, lobby- og fortalervirksomhed gennem vores projektvirksomhed.
- LO vil arbejde for, at rammerne i det lokale internationale arbejde medvirker til deltagelse af LO-fagbevægelsens medlemmer i konkrete aktiviteter.

Projekt opgaver

LO's projekt opgaver er tidsbegrænsede udviklingsopgaver, hvor LO's roller i samarbejdet med forbundene afklares i sammenhæng med fastlæggelsen af projektets konkrete indhold, mål og succeskriterier i Hovedbestyrelsen. Hovedbestyrelsen kan nedsætte særlige arbejdsgrupper til at følge projekt opgaver, der falder uden for de politiske hovedudvalg.

Overenskomstkoordinering

Hovedudfordringer 2008-2011: Den danske model og LO-fagbevægelsen i særdeleshed bygger på, at rettigheder opnås igennem overenskomstforhandlinger snarere end lovgivning. Det er vigtigt at kommunikere dette forhold til medlemmer og offentlighed i den kommende kongresperiode, så der opnås en bredere forståelse for og opbakning til det danske aftalesystem.

På de offentlige forhandlingsområder skal overenskomsterne fornys i 2008. Det samme er tilfældet på SALA-området, og på DA-området udløber de nuværende overenskomster i 2010.

Mål:

- LO vil arbejde med fortsat udvikling af et effektivt aftalesystem til gavn for medlemmerne.
- LO vil arbejde for fortsat fremgang i realløn og beskæftigelsesmuligheder.
- LO vil skabe øget opmærksomhed på de resultater, der opnås gennem overenskomster.
- LO vil sikre solidaritet og medvirke til, at alle grupper kan få gode resultater.

Integration og indvandring

a. Integration

Hovedudfordringer 2008-2011: Erhvervsdeltagelsen blandt personer med anden etnisk baggrund end dansk er stadig langt lavere end blandt etniske danskere. I de senere år har flere etniske minoriteter og efterkommere fået fodfæste på arbejdsmarkedet. Fremgangen i erhvervsdeltagelsen blandt etniske minoriteter og efterkommere skal fortsættes.

Mangel på uddannelse er en væsentlig forklaring bag etniske minoriteters og efterkommeres mindre tilknytning til arbejdsmarkedet. Opgaven er at hæve kompetencer og kvalifikationer blandt personer med anden etnisk baggrund end dansk samt give dem adgang til at afprøve og udvikle kvalifikationerne virksomhedsrettet.

LO, DA, KL og regeringen indgik i december 2006 en (fornyet) firepartsaftale om integration. Aftalen skal skabe bedre rammer for øget integration gennem større udbredelse af trappemodellen, der anvender redskaberne i beskæftigelsesindsatsen i sammenhængende individuelle forløb rettet mod ordinær beskæftigelse.

Som led i aftalen blev parterne enige om 12 jobpakker som eksempler på konkrete trappemodellsforløb rettet mod konkrete stillinger på ordinære vilkår. Der skal følges op på firepartsaftalen og anvendelsen af jobpakkerne - bl.a. i regi af det nye partsstyrede integrationsprojekt.

Mål:

- LO skal i samarbejde med forbundene bekæmpe diskrimination, racisme og fremmedhad og fremme solidaritet mellem alle uanset deres etniske baggrund.
- LO skal arbejde for fortsat fremgang i erhvervsdeltagelse og beskæftigelse for etniske minoriteter og efterkommere.
- LO skal arbejde for, at uddannelsesniveauer blandt etniske minoriteter og efterkommere forbedres.
- LO skal arbejde for, at frafaldet på erhvervsuddannelserne blandt efterkommere nedbringes og praktikmulighederne øges.
- LO skal arbejde for, at trappemodellen og dens værktøjer udbredes og forbedres på det private arbejdsmarked - og på det offentlige arbejdsmarked skal der gennemføres aftalemodeller og værktøjer med samme formål.

- LO vil udvikle metoder, der kan styrke organisering af etniske minoriteter og efterkommere.
- LO vil i samarbejde med forbundene arbejde for en bedre repræsentation af de etniske minoriteter i fagbevægelsen

b. Indvandring

Hovedudfordringer 2008-2011. Den positive beskæftigelsessituation i Danmark har medført behov for rekruttering af udenlandsk arbejdskraft blandt andet gennem øget indvandring.

Mål:

- LO skal sikre, at tilgang af udenlandsk arbejdskraft følges og overvåges, således at den udenlandske arbejdskraft har de fornødne kompetencer og kommer i beskæftigelse på dokumenterede overenskomstmæssige vilkår.
- LO skal fastholde, at rekruttering af udenlandsk arbejdskraft administreres efter regler aftalt mellem arbejdsmarkedets parter og det politiske system.
- LO skal medvirke til, at lønmodtagere, der kommer til landet for at arbejde, organiseres.
- LO skal medvirke til bæredygtighed, når vi tiltrækker uddannet arbejdskraft fra udviklingslande, ved at sikre aftale om støtte til uddannelse af andre personer i det pågældende land.

Offentlig sektor

Hovedudfordring 2008-2011: Den offentlige sektor vil komme under pres på flere dimensioner. Dels betyder skattestoppet og regeringens stramme finanspolitiske kurs over for kommuner og regioner, at det offentlige forbrug vokser mindre end det private. Dels betyder den aktuelle højkonjunktur, at det er vanskeligt at rekruttere arbejdskraft til en række af de centrale velfærdsydelser, bl.a. ældreplejen. Velfærdsaftalen i 2006 og trepartsaftalen om udvikling og rekruttering i den offentlige sektor har ændret ved denne udvikling. Der består imidlertid stadig en risiko for en ringere offentlig service og dermed en ringere folkelig og politisk opbakning til en stærk og solidarisk finansieret offentlig sektor.

Den offentlige sektor skal fremstå som en god og attraktiv arbejdsplads. Dette er forudsætningen for, at den offentlige sektor kan tiltrække den nødvendige arbejdskraft i fremtiden, og særligt hvis de unge skal vælge uddannelser, der retter sig mod beskæftigelse i den offentlige sektor.

En voksende markedsgørelse af de offentlige arbejdspladser blandt andet gennem tvungne udbud af opgaver har øget fokus på konkurrencen med private aktører, herunder de styringsmetoder, der bruges i den private sektor. Erfaringerne viser, at denne udvikling har skærpet den økonomiske fokusering i den offentlige sektor på bekostning af de offentlige velfærdsydelser og de arbejdsbetingelser, medarbejderne tilbydes.

Mål:

- LO skal arbejde for at fastholde en stærk og solidarisk finansieret offentlig sektor som et omdrejningspunkt for velfærdssamfundet.
- LO skal bidrage til dokumentation af de offentligt ansattes indsats og positive bidrag til velfærden og til, at en ansættelse i den offentlige sektor anerkendes som samfundsmæssigt værdiskabende.
- LO skal understøtte lige vilkår mellem den offentlige og den private sektor, når det gælder løn og arbejdsvilkår.
- LO skal fastholde, at velfærd opstår i mødet mellem mennesker, og at det møde ikke kan gøres til en vare.
- LO skal arbejde for, at markedsgørelse (herunder udlicitering og privatisering) af den offentlige sektor kun gennemføres, når det samtidig kan dokumenteres at give bedre service for borgerne og bedre arbejdsvilkår for de ansatte. LO vil arbejde imod, at offentlige opgaver tvangsudbydes.
- LO skal arbejde for at styrke den offentlige service ved, at råderum-

met for det offentlige forbrug stiger i takt med muligheder for privat forbrug, og ved at medarbejderne i den offentlige sektor sikres de bedst mulige arbejdsvilkår, bl.a. gennem bedre kompetenceudvikling, arbejdsmiljø og anerkendelse.

- LO skal anvise nye veje til at udvikle, forny og forbedre velfærden som alternativ til markedsgørelse, privatisering og individuelle forsikringsordninger.

Erhvervsudvikling

Hovedudfordringer 2008-2011: Globaliseringen stiller store krav til danske virksomheder og lønmodtagere i form af udvikling og omstillingsparathed. Nye produkter og nye brancher skal opdyrkes. Og der skal findes nye måder at producere varer og tjenester på. Forsknings- og innovationspolitikken er opprioriteret som led i velfærdsaftalen fra 2006, så de samlede offentlige forskningsudgifter når op på 1 pct. af BNP i 2010.

Erhvervs- og forskningspolitik skal sammen med uddannelses- og beskæftigelsespolitik være med til at skabe optimale rammer for udviklingen. Indsatsen skal hænge sammen både på nationalt, regionalt og lokalt plan, men også mellem de forskellige politiske niveauer.

Med kommunalreformen og etableringen af Danmarks Vækstråd samt 6 regionale Vækstfora er der skabt bedre rammer for en sammenhængende indsats. Men det er en stor udfordring at få systemerne til at arbejde sammen i praksis især i forhold til kommunerne, der gerne selv vil lægge den erhvervspolitiske linje.

De danske lønmodtagere er karakteriseret ved en stor vilje og evne til samarbejde, men de er også gode til at arbejde selvstændigt og finde nye måder at udføre arbejdet på. Disse styrkepositioner skal udnyttes i udviklingen af job og virksomheder gennem en bred forankring af medarbejderdrevet innovation.

Mål:

- LO vil arbejde for en større satsning på forskning og udvikling. De offentlige udgifter til forskning og udvikling skal frem mod 2015 hæves til mindst 1,25 pct. af BNP, ". Der skal endvidere arbejdes for, at den private sektor også øger investeringen i forskning og udvikling i overensstemmelse med Barcelona-målsætningen.
- LO vil fremme og medvirke til en bedre spredning af forskningsresultater til virksomheder og ansatte.
- LO vil arbejde for, at balancen mellem grundforskning og den anvendelsesorienterede forskning forbedres, så grundforskningen ikke kommer i klemme.
- LO vil medvirke til, at der skabes sammenhæng i erhvervs-, uddannelses- og beskæftigelsespolitik på nationalt, regionalt og lokalt plan. Kommunal erhvervspolitik skal hænge sammen med indsatsen på regionalt og nationalt niveau.
- LO vil arbejde for en bred forankring af medarbejderdrevet innovation på offentlige og private arbejdspladser - målet er, at alle med-

arbejdere inddrages aktivt og systematisk i udvikling af produkter og/eller produktionsprocesser.

- LO vil arbejde for, at uddannelse og efteruddannelse – specielt blandt lønmodtagere med forholdsvis kort uddannelsesbaggrund – kommer til at stå centralt i de regionale erhvervsudviklingsstrategier.
- LO vil sikre, at udmøntningen af erhvervspolitiske midler – herunder midlerne fra EU's strukturfonde understøtter LO's erhvervs- og forskningspolitiske målsætninger.
- LO vil arbejde for, at virksomhedernes sociale ansvar udbredes til langt flere virksomheder.

Ungdomsindsatsen

Hovedudfordringer i 2008-2011: En stærkere bevidsthed blandt ungdommen har skabt rum for udviklingen af det politiske ungdomsarbejde. Fagbevægelsens ungdomsarbejde skal udvikle rollen som katalysator og være omdrejningspunkt for samarbejdet med andre ungdomsorganisationer.

Der er brug for nye netværksdannelser for at udvide den ungdomspolitiske platform og engagere flere unge i de politiske debatter om velfærd, fordelingspolitik, uddannelse og solidaritetsområdet. LO har en særlig forpligtelse til at uddanne repræsentanter for de faglige unge til at kunne tage del i det politiske ungdomsarbejde.

Som følge af omlægninger i FIU er der kommet en ekstra forpligtelse til, at ungdomsarbejdet arbejder med at skabe nye tilbud til unge tillidsrepræsentanter, der skal kunne spejle sig i fagbevægelsens tilbud.

LO's ungdomsarbejde skal hele tiden udvikle nye strategier, der kan favne de unge i alle forbundene.

Mål:

- LO vil arbejde for, at flere fagligt aktive unge bliver deltagere i den politiske debat om velfærd, fordelingspolitik, uddannelser og solidaritetsområdet.
- LO skal skabe udviklingsmuligheder for unge tillidsrepræsentanter, der gennem netværk og lignende kan fastholdes som aktive i fagbevægelsen.

Fælles synlighedsarbejde

Hovedudfordringer 2008-2011: LO-fagbevægelsen vil fortsat opleve en konkurrence i forhold til organisering. LO-fagbevægelsen skal derfor arbejde med aktiviteter, der kan synliggøre og brande fagbevægelsens værdi for lønmodtagerne og derigennem styrke grundlaget for en bedre organisering.

Jobpatruljens aktiviteter og LO's øvrige kampagner på skoler og uddannelsesinstitutioner skal udvikles, så flere unge får en bedre start på arbejdslivet, og LO får mulighed for at styrke dokumentationsarbejdet på fritidsjobområdet. En samlet stigning i arbejdsmængden hos de unge fritidsjobbere har skabt behov for en større opmærksomhed og opsamling af ny viden på området – og ikke kun om arbejde i sommerperioden. Der er behov for, at forældre, lærere og andre voksne i de unges nærmeste omgangskreds tager ansvar for, at der er ordnede forhold på fritidsjobarbejdspladserne, så arbejdskraftmanglen ikke udvikler et nyt, ”gråt” og ureguleret arbejdsmarked for fritidsjobbere.

De seneste års udvikling på arbejdsmarkedet har drænet fagbevægelsens lokale arbejde for frivillige til både informationsarbejdet i skoler og uddannelsesinstitutioner og kampagnearbejde i eksempelvis Jobpatruljen. Det er en afgørende forudsætning for at styrke det fælles synligheds- og kampagnearbejde, at der eksperimenteres med nye måder at rekruttere frivillige til fagbevægelsens aktivist- og kampagnearbejde.

For at fastholde den fælles synlighedsindsats over for børn og unge som tidssvarende kampagneaktivitet skal der udvikles nye lokale uddannelsesindsatser, der kan understøtte aktivist- og kampagneindsatsen.

Mål:

- LO skal være videntcenter for fritidsjobområdet og udvikle nye redskaber til at dokumentere unges arbejdsforhold.
- LO vil arbejde for, at flere fritidsjobbere skal have viden om deres rettigheder og om fordelene ved et medlemskab af en fagforening.
- LO skal foretage analyser og indsamle erfaringer om organisering.
- LO vil arbejde for større viden om fagbevægelsens kerneopgaver som overenskomster, løn- og arbejdsvilkår og arbejdsmiljø blandt unge.
- LO vil bidrage til, at der skabes flere frivillige til det lokale synlighedsarbejde.